

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

Par ēnu ekonomikas apjoma samazināšanu

Rīgā 2014

I Daļa - Ēnu plāns

Plāns:

- Ēnu plānā iekļauti 69 uzdevumi;
- 3 no iekļautajiem uzdevumiem svītroti;
- Atlikušie 66 uzdevumi uzskatāmi par izpildītiem.

Ēnu plānā iekļautas šādas apakš sadaļas:

- Nodokļu politikas pasākumi
- Samazināt administratīvo slogu
- Atbalsts uzticamajiem uzņēmējiem un pārejas uz legālo ekonomiku veicināšana
- Kontrolējošo iestāžu kapacitātes nodrošināšana
- Normatīvo aktu izstrāde
- Soda politika
- Darbs ar sabiedrību
- Ēnu ekonomikas apjoma samazināšana būvniecībā; izložu un azartspēļu jomā; transporta nozarē; lauksaimniecībā, zivsaimniecībā, mežniecībā; mazumtirdzniecībā; metālapstrādē un akcīzes preču jomā

Nodokļu politikas pasākumi

- Mazo uzņēmumu nodokļa maksāšanas režīmu konsolidācija un vienkāršošana. Daļēji atbalstīti Konceptijā ietvertie risinājumi.
- Neapliekamais minimums. Ar 2014.gada 1.janvāri neapliekamais minimums 75 *euro* un nodokļa atvieglojuma apmērs par apgādībā esošām personām 165 *euro*.
- Atvieglojumi. MK ir izskatīti ziņojumi par IIN un UIN atvieglojumiem un veiktas izmaiņas atvieglojumu regulējumā.

Administratīvā sloga mazināšana

- Pieņemti grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”, kas paredz, ka IIN deklarācijā uzrādāma tikai tā informācija, kas nav pieejama valsts informācijas sistēmās;
- Publisko pakalpojumu uzlabošana uzņēmējiem un iedzīvotājiem.

Atbalsts uzticamajiem uzņēmējiem un pārejas uz legālo ekonomiku veicināšana

- Padziļinātās sadarbības programma. Programmā iekļauti 53 dalībnieki (uz 06.06.2014.);
- Nodokļu atbalsta pasākums. Uz š.g. 1.maiju budžetā ir veikti maksājumi 5,95 milj. *euro* apmērā. VID kontrolē ir lēmumi 7,19 milj. *euro* apmērā;
- Sākusī deklarēšanās. Saņemtas 132 179 deklarācijas. 121 nedeklarētie ienākumi par summu 4,67 milj. latu. Aprēķinātais IIN 704 tūkstoši latu.

Kontrolējošo iestāžu kapacitātes nodrošināšana

- Iespēja VID piekļūt un nodokļu maksātāja pienākums, nodrošināt iespēju piekļūt uzņēmumā esošajos datoros glabātajai grāmatvedības reģistros iekļautajai informācijai;
- Lai nodrošinātu nodokļu kontrolei nepieciešamo informāciju, ir precizēta struktūrvienības definīcija, attiecinot to arī uz tīmekļa vietnēm;
- Noteikts nodokļu maksātāju pienākums attiecībā uz informācijas sniegšanu, lai apliecinātu darījuma cenas atbilstību tirgus cenai darījumos ar saistītiem uzņēmumiem, kā arī tiesības slēgt iepriekšējo vienošanos ar nodokļu administrāciju par darījuma tirgus vērtības (cenas) noteikšanu konkrētam darījumam vai darījuma veidam;
- Pienākums, reģistrējot juridisko adresi vai juridiskās adreses maiņu, UR ir iesniedzama nekustamā īpašuma īpašnieka izsniegta piekrišana;
- Pretizvairīšanās. Nodokļu administrācija nosaka nodokļa maksājuma apmēru, ņemot vērā nodokļu maksātāja atsevišķa darījuma vai darījumu kopuma ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu.

Normatīvo aktu izstrāde

- Nodrošināt normatīvo aktu pakāpenisku vienkāršošanu. Ministrijām un to padotības iestādēm darbības uzlabošanai izvirzīt mērķi – nozares regulējošo normatīvo aktu vienkāršošana un administratīvā sloga mazināšana;
- Valsts pārvaldes iestādēm informēt sabiedrību par MK izskatāmo projektu saturu un būtiskām izmaiņām. Kā informācijas avotu pieņemot sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotācija).

Sodu politika

- Izstrādāts koncepcijas projekts Administratīvo sodu sistēmas attīstības koncepcija un saskaņā ar MK 2013.gada 4.februāra rīkojumu Nr.38 Par Administratīvo sodu sistēmas attīstības koncepciju tika atbalstīti Administratīvo sodu sistēmas attīstības koncepcijas kopsavilkumā ietvertie risinājumi;
- Veikti grozījumi Komerclikumā un likumā Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru attiecībā uz sodu politiku komerciesībās;
- IUB mājaslapā publicēts skaidrojums Par publisko iepirkumu līgumā iekļaujamajiem nosacījumiem attiecībā uz apakšuzņēmēju piesaistīšanu un maiņu publisku iepirkuma līgumu izpildē. Skaidrojumā ietvertie ieteikumi par iepirkumu līgumā iekļaujamajiem noteikumiem, kā arī iespējamu sankciju noteikšanu attiecībā uz apakšuzņēmēju maiņu vai piesaistīšanu.

Sadarbība ar sabiedrību

- Valsts iestāžu mājas lapās, kā arī preses relīzēs, tiek publicēti veiksmīgas uzņēmējdarbības pozitīvie piemēri, un kontrolējošo iestāžu konstatēti pārkāpumi negodīgas uzņēmējdarbības rezultātā;
- Skaidrojoša un izglītojoša informācija, par aktualitātēm un plānotajām izmaiņām normatīvajos aktos.

Ēnu ekonomikas apjoma mazināšana nozarēs

- Būvniecība
 - ieviests reversais PVN (ārpus plāna);
 - grozījumi Būvniecības likumā. Paredzot Būvniecības valsts kontroles biroja izveidošanu (ārpus plāna);
 - Ministru kabineta noteikumu izstrāde, kas noteiks būvkomersantu klasifikāciju (ārpus plāna).

Ēnu ekonomikas apjoma mazināšana nozarēs

- Azartspēles
 - IAUI dotas tiesības pieņemt lēmumu, ierobežojot piekļuvi Latvijā nelicencēta azartspēļu organizētāja mājaslapai;
 - pēc IAUI pieprasījuma maksājumu pakalpojumu sniedzējam ir aizliegts uzsākt darījuma attiecības ar Latvijā nelicencētiem azartspēļu organizētājiem, vai, ja darījuma attiecības ir uzsāktas, tās izbeidzamas;
 - noteikta kāršu spēles turnīra ieņēmumu definīcija, kas izmantojama nodokļa aprēķināšanā.

Ārpus Ēnu plāna paveiktais

- VID (dati uz 2014.gada 1.maiju)
 - izslēgšana no VID PVN maksātāju reģistra (2012 – 9307, 2013 – 8780, 2014.gada 4 mēnešos – 2424);
 - papildsods, atņemot tiesības ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībās (piemērots 1844 komercdarbību valdes locekļiem);
 - saimnieciskās darbības apturēšana (pieņemti 15778 lēmumi, t.sk. atjaunota darbība 224 gadījumos);
 - saimnieciskās darbības izbeigšana (pieņemti 7829 lēmumi);
 - riska adrešu statusa noteikšana (noteikta 80 juridiskajām adresēm);
 - fizisko personu riska saraksti (iekļautas 957 fiziskas personas).

Ārpus Ēnu plāna paveiktais

- Ekonomikas ministrija
 - grozījumi Būvniecības likumā, paredzot Būvniecības valsts kontroles biroja izveidošanu;
 - Ministru kabineta noteikumu izstrāde, kas noteiks būvkomersantu klasifikāciju.
- Zemkopības ministrija
 - Saeimā iesniegti grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, kas paredz noteikt lielākus sodus par pārtikas marķēšanas prasību pārkāpšanu;
 - sagatavoti grozījumi Pārtikas aprites uzraudzības likumā, atvieglojot prasības par nepieciešamo izglītību pārtikas aprītē strādājošiem.

II Daļa – Turpmākā rīcība

Ņemot vērā ēnu ekonomikas ietekmi uz valsts/pašvaldību budžetu un godīgu konkurenci, kā arī Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšlikumu, tiks veidota augsta līmeņa ēnu ekonomikas apkarošanas padome ministru prezidentes vadībā, pieaicinot sociālo partneru pārstāvjus.

Risināmie problēmjaudājumi

- Aplokšņu algu kriminalizēšana;
- Skaidras naudas aprites ierobežošana;
- Publiskais iepirkums – konkurence;
- Sodų politika – tās ietekme uz ēnu ekonomikas lielumu;
- Problēmas būvniecībā nozarē;
- Ļaunprātīga iejaukšanās kases aparātu sistēmās;
- u.c.

Paldies par uzmanību!